Column Wajir 4

Onderhoud in Garissa

Garissa

Bij Garissa begint de woestijn. Hier houdt het asfalt op. Een kolonie Marabous, enorme vogels, met een vleugelspanwijdte van wel drie meter nestelt in de bomen, vlak naast de weg. Je kunt ze ruiken, bijna aanraken. Maar aantrekkelijk is dat niet. Het zijn vuilnisverslinders, bijna net zo vies als gieren.

Hygiëne

De bus stopt en iedereen stroomt naar buiten. Lunchen, toiletteren, het middag gebed en over een half uurtje weer verder, is het programma. Na 7 uur in de bus, en veel drinken moeten we hoognodig een kleine boodschap. Han blijft in de snikhete bus om op de spullen te passen. Plassen in de vervuilde troep overal om ons heen lijkt logisch, maar is erg onfatsoenlijk. De mensen hier zijn erg vies van alles wat met uitwerpselen te maken heeft. Cafeetje door, een buigende duizend-en-een-nachter wenkt ons een achteraf eetzaaltje binnen, maar nee, eerst het toilet. Binnenplaats over, langs een put met troebel water, je neus achterna. In dit geval is letterlijk te ruiken waar we wezen moeten. Aansluiten achter in de rij. Alle mannen hebben een fles putwater. Want ze doen het met water en de linkerhand. Eigenlijk hygiënischer dan toilet papier. Als je vervolgens zeep hebt en schoon water tenminste.
“Niets aanraken, vooral niets aanraken”, voed ik mijn kids op. Josh kokhalst, Nick pakt per ongeluk toch de deur vast. We scheppen, met weerzin, putwater over zijn hand. Stromend water, zegt de koran, nooit stilstaand water. Dus giet je het over je handen. Nooit je handen in een bakje water. ‘’Overgave en niet overgeven,’’ vermaan ik. Je hebt gewoon weinig keus en dat leert je wat armoede is.

Eten

Terug in het café eet iedereen smakelijk - met zijn rechterhand - uit een keur aan streek gerechten door elkaar op de grote borden geschept: rijst en spaghetti in zoete saus, een bruine saus met aardappelen, een paar stukken bot met geit eraan, witte spaghetti gekookt met suiker en kardemom, en wat plakjes tomaat in verdunde ketchup. Gelukkig kochten we gisteren croissants in Nairobi. Ze zijn wat verfrommeld maar je kunt ze heel hygiënisch eten: croissant vastpakken bij een puntje, nooit loslaten, opeten en het laatste stukje, waar je vastpakte, weggooien.

Repareren

Eén band van de bus is inmiddels vervangen, een ander knalt als we de weg opdraaien. Maar het zijn dubbele banden, dus rijden we gewoon door. Het is toch niet ver. Blijkt. Want weldra staan we stil voor het kantoor van de Wajir buscompagnie. “Er moet nog even iets aan de bus gedaan worden zodat we veilig de woestijn in kunnen.” De vetspuit ter grootte van een volwassen butagastank wordt in het gangpad gekwakt en ruïneert Han’s Moslimagewaad uit Pakistan.
Nog even wat doen aan de bus duurt een uur, dan twee en dan de hele middag. Voor zonsondergang hadden we in Wajir moeten zijn. We bellen onze partners af. ‘’Je hoeft ons niet op te halen, het kan wel middernacht worden, ik bel als ik meer weet.’’

Het geheim van de smid

Het begint er op te lijken dat ze dit oude wrak naar Garissa gesleept hebben om hem hier weer wat op te knappen, alvorens hem de woestijn in te laten gaan. De vering wordt in z’n geheel gereviseerd. Met hamers en mokers worden de tweemeter lange

bladveren los gebeukt en uit elkaar gehaald. Eén van de vijf broers van mijn overgrootvader was smid. Zijn aambeeld staat nog bij de firma Koops in de werkplaats. Laatst heeft Anton het me nog laten zien. Als kind op de Emmaschool heb ik zijn grootvader daar nog op zien smeden. Altijd fascinerend, smeden hebben geheimen. Het geheim van de Garissa smeden grenst aan het ongelooflijke. Hier puzzelt men oude stukjes bladveer van tien tot twintig centimeter weer aan elkaar zodat ze passen op de lege plekken van de gebroken delen. Die stukjes worden dan weer aan elkaar gepuntlast. Volgens mij is dit in strijd met elk bladveerprincipe, maar Afrikaanse monteurs zijn een soort tovenaars van het oude stempel. Ik steek m'n handen in de lucht en lever de veiligheid van mijn gezin uit aan praktijk ervaring die wetenschappelijk inzicht overtreft.

Tijdbesteding
Wat is tijdverspilling? In Afrika denken ze daar heel anders over dan in Nederland. Nederlanders raken uit hun humeur als de trein te laat is. Maar in Afrika is reizen niet zo voorspelbaar als in Nederland. Er kan altijd iets gebeuren. Daar valt niks tegen te doen. Tijd genoeg. Is tijd geld? Elk moment is uniek in de tijd, met een kans om er het beste van te maken. Een beetje volwassen persoon laat zich niet klein krijgen doordat het leven even niet loopt zoals hij het verwachtte. Verspil, verpest je tijd dus niet door uit je humeur te raken.

Oude en nieuwe vrienden
We gebruiken onze tijd Afrikaans en leggen prima contacten met medepassagiers. Zoals Hussein Aden, de trainer van onderwijzers in Wajir, een wijze intelligente man, op een belangrijke plaats in het netwerk voor onderwijs in Wajir. Later in Wajir zal hij al onze cursussen volgen en een drijvende kracht blijken achter een plan voor vredesonderwijs in heel Kenia.
Tussendoor word ik opeens hartelijk omhelsd. Klapzoenen op m'n wangen. "Ken je me niet meer?" Hij doet zijn tulband af en zijn zonnebril. En dan is dat Musa, de baas van regeringsprojecten in Wajir. Een invloedrijke man ''Met hoeveel zijn jullie? '' Vraagt hij hartelijk. Helaas heeft hij voor ons zessen plus bagage geen plaats over in zijn landrover. Maar ''als jullie vast komen te zitten vannacht, dan stuur ik een auto om je morgen te redden!'' Ik voel me dankbaar, een beetje bezorgd voor de nacht, maar ook welkom in een bar land.

Slapen?
Han trekt mijn aandacht. Ze is aangesproken in het Nederlands (met Fries accent), door een Somaliër die ooit als vluchteling in Bolsward woonde, hij kent twee Nederlandse dokters. Misschien kunnen we daar slapen? Dan start plotseling de bus weer. In het licht van de ondergaande zon rijden we de woestijn in.

De groeten deze week aan Familie van Ark van Party - Restaurant De Keet Van Heerde. 113 Jaar geleden, toen de weg tussen Apeldoorn en Zwolle nog een onverharde zandweg was, water nog gewoon uit de put kwam, toiletten nog latrines waren, Jacob de smid nog de bladveren van gestrande koetsen verving en Nederlanders nog niet zoveel haast hadden, begon "de Keet" als een - getuige de naam - bescheiden uitspanning voor doorgaande reizigers. Zou Garissa over 100 jaar net zulk lekker eten en zulke schone toiletten hebben?